

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo gospodarstva
i održivog razvoja

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo gospodarstva
i održivog razvoja

Naziv:

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

Izradili:

Ivana Jagić Boljat

dr.sc. Biljana Janev Hutinec, JU Maksimir

Nikolina Šaić, MINGOR – Zavod za zaštitu okoliša i prirode Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja

Tajana Uzelac Obradović, mag. biol., DVOKUT-ECRO d.o.o.

Boria Vitas., MINGOR – Zavod za zaštitu okoliša i prirode Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja

Sašo Weldt, ZaVita d.o.o.

mr.sc. Irina Zupan, MINGOR – Zavod za zaštitu okoliša i prirode Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja

Morena Želja Želle

Način citiranja:

MINGOR (2021): Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže - Kurikulum trening modula

Fotografija na naslovnici:

Javier Allegue Barros / Unsplash

Mjesto i datum izrade:

Zagreb, 21. prosinac 2021.

Kurikulum se izrađuje u sklopu usluge edukacije dionika za upravljanje Ekološkom mrežom u sklopu OPKK projekta "Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000". Projekt je sufinancirala Europska unija iz Kohezijskog fonda

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

Sadržaj:

Uvod	2
Tema 1. Uvod u trening	5
Tema 2. Uloga interpretacije i edukacije u zaštiti prirode (zaštićena područja i područja ekološke mreže) –	6
Tema 3. Načela interpretacije i edukacije.....	7
Tema 4. Uvod u interpretacijske poruke te ciljne skupine.....	8
Tema 5. Direktna interpretacija	10
Tema 6. Osnovne komunikacijske vještine	12
Tema 7. Kako kvalitetno organizirati posjet?	14
Tema 8. Edukativni programi	15
Tema 9. Oblikovanje interpretacijske šetnje–	17
Tema 10. Indirektna interpretacija	19
Tema 11. Sinteza treninga i stavljanje u okvire interpretacijskog plana	21

Uvod

Ovaj trening modul posvećen je stjecanju i nadogradnji znanja, vještina i stavova vezanih uz primjenu interpretacije i edukacije u zaštiti prirode. Potrebe za ovim kompetencijama prepoznate su od strane upravljača zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže. Trening obuhvaća teme koje se odnose na principe i načela interpretacije i edukacije, interpretacijske poruke i ciljne skupine, direktnu interpretaciju, osnovne komunikacijske vještine, organizaciju posjeta, edukativne programe, oblikovanje interpretacijske šetnje te indirektnu interpretaciju. Namijenjen je prije svega djelatnicima iz sektora zaštite prirode (Javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže i Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja), ali i volonterima te osobama iz lokalne zajednice koje se bave posjećivanjem i interpretacijom prirodne i kulturne baštine.

Ciljevi ovoga trening modula su: usvojena znanja o značenju i ulozi interpretacije i edukacije u upravljanju zaštićenim područjima; upoznavanje s alatima i metodama kao pomoći pri izvođenju interpretacije i edukacije, osposobljavanje za samostalno kreiranje interpretativnih planova, programa i sadržaja te poboljšanje organizacijskih i komunikacijskih vještina u odnosu prema posjetiteljima.

Ovaj trening modul će ujedno doprinijeti razmijeni dosadašnjih iskustva, mišljenja i stavova djelatnika u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže o razvoju edukativnih i interpretativnih sadržaja kao važnom alatu za očuvanje prirodnih i kulturnih vrijednosti područja.

Predmetni kurikulum je izrađen u svrhu provođenja aktivnosti jačanja kapaciteta dionika za upravljanje ekološkom mrežom i zaštićenim područjima OPKK projekta "Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000". Proces izrade kurikuluma realiziran je na participativan način u suradnji s predstavnicima Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja (Zavod za zaštitu okoliša i prirode) i Javne ustanove Maksimir te vanjskih tematskih stručnjaka, a vodili su ga konzultanti DVOKUT-ECRO d. o. o. i ZaVita Svetovanje d. o. o.

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

Trening modul: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

Trajanje treninga	Tri (3) dana
Ciljna skupina	Ciljna skupina ovog trening modula su: <ul style="list-style-type: none"> – djelatnici iz sektora zaštite prirode: Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (dalje u tekstu MINGOR), Javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže; – volonteri; – osobe iz lokalne zajednice (koje se bave posjećivanjem te interpretacijom prirodne i kulturne baštine).
Ciljevi učenja	Polaznici razumiju značenja i uloge interpretacije i edukacije u upravljanju zaštićenim područjima. Polaznici su upoznati s alatima i metodama kao pomoći pri izvođenju interpretacije i edukacije. Polaznici su osposobljeni za samostalno kreiranje interpretativnih planova, programa i sadržaja. Polaznici imaju poboljšane organizacijske i komunikacijske vještine u odnosu prema posjetiteljima. Polaznici su u stanju planirati interpretativne programe na način da budu održivi.
Očekivani ishodi učenja	Po uspješnom završetku treninga polaznici će: <ul style="list-style-type: none"> – naučiti osnove edukaciji i interpretaciji, razumijeti razliku između tih pojmova te razlučiti područja njihove primjene; – usvojiti temeljne pojmove koji se koriste u interpretacijskom procesu; – znati razlikovati činjenice od značenja, biti sposoban definirati interpretativne teme i interpretativne čvorove; – znati primjeniti različite alate i metode za interpretaciju i edukaciju ovisno o ciljnim skupinama; – naučiti osnovne elemente interpretativnog plana; – biti sposobni osmisliti interpretativne sadržaje i odabrati odgovarajuće medije; – prepoznati značaj uključivanja školskog kurikulumu u razvoj edukacijskog programa; – biti sposobni razlikovati ciljne skupine i interpretativne sadržaje prilagoditi njihovim posebnostima; – razviti osnovne komunikacijske vještine u interpretaciji i edukaciji; – biti u stanju organizirati i učinkovito provesti program.
Sadržaj treninga	Trening se sastoji od jedanaest (11) cjelina koje sadržajno doprinose navedenim ciljevima i ishodima učenja: <ol style="list-style-type: none"> 1. Uvod u trening 2. Uloga interpretacije i edukacije u zaštiti prirode (zaštićena područja i područja ekološke mreže) 3. Načela interpretacije i edukacije 4. Uvod i interpretacijske poruke te ciljne skupine

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Direktna interpretacija 6. Osnovne komunikacijske vještine 7. Kako kvalitetno organizirati posjet? 8. Edukativni programi 9. Oblikovanje interpretacijske šetnje 10. Indirektna interpretacija 11. Sinteza treninga i stavljanje u okvire interpretacijskog plana
--	--

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

1.	Tema 1. Uvod u trening		
Ciljevi učenja	Polaznici su uvedeni u važnost i sadržaj treninga. Očekivanja sudionika su prikupljena. Sudionici su motivirani na aktivno sudjelovanje. Sudionici su potaknuti na otkrivanje dubljih značenja koja se kriju iza činjenica.		
Ishodi učenja	Po završetku ove teme polaznici će: - razumjeti kontekst, ciljeve i format treninga; - razumjeti svrhu treninga; - znati otkrivati jedinstvenost neke osobe, pojave ili mjesta; - moći razlikovati činjenice od značenja.		
R.br.	Sadržaj	Metode poučavanja	Vrijeme trajanja
1.1	Uvod u sadržaj treninga i planirane metode poučavanja		
	- Upoznavanje sa sadržajem treninga i metodama učenja. - Upoznavanje s očekivanim ishodima učenja.	predavanje/ prezentacija	15'
	- Međusobno upoznavanje sudionika treninga. - Otkrivanje dubljeg značenja (prijedlog: očekivanja prikupiti kroz online anketu prilikom registracije za trening ili putem postit-a).	vježba činjenica/ značenje uz upotrebu osobnog predmeta sudionika	30'
<u>Preporučena literatura:</u>			
– Ludwig, T. 2015: Interpretacijski vodič – Kako približiti baštinu ljudima			
– Ludwig, Thorsten (2015): The Interpretive Guide: Sharing Heritage with People, Bildugswerk interpretation (https://www.interpret-europe.net/fileadmin/Documents/projects/HeriQ/the_interpretive_guide_2015_en.pdf)			
– Clark, K. 2019: Playing with the Past – Exploring Values in Heritage Practice			

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

2.	Tema 2. Uloga interpretacije i edukacije u zaštiti prirode (zaštićena područja i područja ekološke mreže)		
Cilj učenja	Polaznici razumiju značenja i uloge interpretacije i edukacije u upravljanju zaštićenim područjima i/ili područjima ekološke mreže.		
Ishodi učenja	Po završetku ove teme polaznici će: - naučiti značaj i ulogu edukacije i interpretacije u kontekstu zaštite prirode i upravljanja zaštićenim područjima i/ili područjima ekološke mreže		
R.br.	Sadržaj	Metode poučavanja	Vrijeme trajanja
2.1	Uloga interpretacije i edukacije u zaštiti prirode		
	U sklopu ove podteme, bit će obrađeno sljedeće: - edukacija i interpretacija kao alat u zaštiti prirode; - mjesto interpretacije i edukacije u upravljanju zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže te ciklusu adaptivnog upravljanja.	predavanje/prezentacija	20'
<u>Preporučena literatura:</u>			
<ul style="list-style-type: none"> – Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/2017) – Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19) – Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (2020): Smjernice za planiranje upravljanja zaštićenim područjima i/ili područjima ekološke mreže, Verzija 1.1., UNDP, Hrvatska 			

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

3.	Tema 3. Načela interpretacije i edukacije		
Ciljevi učenja	Polaznici razumiju značenja i uloge interpretacije i edukacije u upravljanju zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže. Polaznici su upoznati s alatima i metodama kao pomoći pri izvođenju interpretacije i edukacije.		
Ishodi učenja	Po završetku ove teme polaznici će: - naučiti značaj edukacije i interpretacije, njihovu razliku te područja primjene; - usvojiti temeljne pojmove koji se koriste u interpretacijskom procesu; - znati razlikovati činjenice od značenja, biti sposobni definirati interpretativne teme i interpretativne čvorove.		
R.br.	Sadržaj	Metode poučavanja	Vrijeme trajanja
3.1	Načela interpretacije i edukacije		
	U sklopu ove podteme, bit će obrađeno sljedeće: - povezanost percepcije, ponašanja i učenja; - razlika između interpretacije i edukacije; - razvoj interpretacije kao discipline; - Tildenova načela interpretacije, načela drugih autora; - osnovni pojmovi (definicije i značenja); - interpretacijske teme i čvorovi.	predavanje/ prezentacija	30'
3.2	Razvoj interpretativnih tema - individualan rad na odabranim predmetima (fenomenima)	vježba	15'
	Razvoj interpretativnih tema - prezentacija rezultata	prezentacija	10'
<u>Preporučena literatura:</u> – Tilden, F. (1957): Interpreting Our Heritage, Chapel Hill: University of North Carolina Press			

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

4.	Tema 4. Uvod u interpretacijske poruke te ciljne skupine		
Ciljevi učenja	Polaznici razumiju i otkrivaju puteve do dubljeg značenja kroz interpretacijske poruke. Polaznici razumiju baštinske vrijednosti i njihov značaj za različite ciljne skupine.		
Ishodi učenja	Po završetku ove teme polaznici će: - znati prepoznati jedinstveni duh mjesta i doći do dubljih značenja; - imati uvid u različite ciljne skupine posjetitelja; - steći dojam o različitoj percepciji značenja baštine za različite ciljne skupine; - iskusiti oblikovanje jedinstvene interpretacijske poruke; - dobiti uvid u razliku između direktne i indirektne interpretacije.		
R.br.	Sadržaj	Metode poučavanja	Vrijeme trajanja
4.1	Baštinske vrijednosti i sudionici u baštinskom procesu		
	U sklopu ove podteme, bit će obrađeno sljedeće: - percepcija baštinskih vrijednosti i značaja lokaliteta bazirana na sjećanjima i pričama sudionika; - obraćanje različitim ciljnim skupinama.	Vježba mapiranja baštinskih vrijednosti lokaliteta (1. dio) i oblikovanja jedinstvene poruke za različite ciljne skupine - „Razglednica“ (2. dio)	30'
4.2	Osnovni elemenati interpretacijske poruke		
	U sklopu ove podteme, bit će obrađeno sljedeće: - poruka / ideja vodilja, koja se želi prenijeti; - postavljanje cilja interpretacije / koja perspektiva se želi kroz interpretaciju ponuditi u odnosu na ciljnu skupinu.	Aktivnost analize popraćena s diskusijom (na nekoliko primjera s interpretacijskim sadržajem sudionici ostavljaju komentare)	30'

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

Preporučena literatura:

- Ludwig, Thorsten (2015): The Interpretive Guide: Sharing Heritage with People, Bildugswerk interpretation (https://www.interpret-europe.net/fileadmin/Documents/projects/HeriQ/the_interpretive_guide_2015_en.pdf)
- Clark, K. 2019: Playing with the Past – Exploring Values in Heritage Practice (1.6.)

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

5.	Tema 5. Direktna interpretacija		
Ciljevi učenja	Polaznici razumiju prednosti i karakteristike direktne interpretacije baštine. Polaznici su u stanju poticati posjetitelje na aktivno sudjelovanje u interpretacijskom procesu. Polaznici znaju elemente interpretacijskog govora te znaju isti pripremiti.		
Ishodi učenja	Po završetku ove teme polaznici će: <ul style="list-style-type: none"> - znati razliku između direktne i indirektno interpretacije; - poznavati i moći primjenjivati koncept univerzalnih pojmova; - upoznati i iskusiti načine pričanja priče (metodološke stepenice prema fenomenu); - upoznati i iskusiti načine uključivanja posjetitelja; - osvijestiti moć postavljanja pitanja otvorenog tipa; - znati korištenje različitih postava i pribora u interpretaciji; - imati uvid u proces pripreme interpretacijskog govora. 		
R.br.	Sadržaj	Metode poučavanja	Vrijeme trajanja
5.1	Uvod u direktnu i indirektnu interpretaciju baštine		
	U sklopu ove podteme, bit će obrađeno sljedeće: <ul style="list-style-type: none"> - primjeri i razlike između direktne i indirektno interpretacije baštine; - pregled alata i metoda u direktnoj interpretaciji baštine. 	Predavanje/ prezentacija primjera s diskusijom – iskustva i vlastiti Primjeri sudionika	30'
5.2	Univerzalni koncepti		
	U sklopu ove podteme, bit će obrađeno sljedeće: <ul style="list-style-type: none"> - detektiranje univerzalnih pojmova koji imaju jednako značenje gotovo svim ljudima. 	Prezentacija o univerzalnim pojmovima Analiza univerzalnih pojmova iz prethodne vježbe („Razglednice“)	30'
5.3.	Razumijevanje interpretacijskih poruka kao svjetionika		

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

	U sklopu ove podteme, bit će obrađeno sljedeće: - poruka kao alat u organizaciji i pripremi interpretacijske šetnje; - upoznavanje s konceptom 'svjetionika' u interpretaciji baštine.	Vježba: Suština značenja Vježba: Otkrivanje poruka izjavama u prvom licu Vježba: Razlikovanje činjenica od značenja	60'
5.4.	Priprema interpretacijskog govora		
	U sklopu ove podteme, bit će obrađeno sljedeće: - upoznavanje s elementima interpretacijskog govora: fenomen, poruka, činjenice, značenja; - odabir metoda pričanja priča i uključivanja publike, koji će oživjeti činjenice; - kako uključiti sudionike kroz postavljanje otvorenih pitanja; - razmišljanja o postavu i priboru u direktnoj interpretaciji baštine.	Analiza ispunjenog primjerka radnog lista Prezentacija o otvorenim pitanjima, postavu i priboru Vježba: prilaz fenomenu stepenicama	60'
<p><i><u>Preporučena literatura:</u></i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ludwig, Thorsten (2015): The Interpretive Guide: Sharing Heritage with People, Bildugswerk interpretation (https://www.interpret-europe.net/fileadmin/Documents/projects/HeriQ/the_interpretive_guide_2015_en.pdf) – Brochu, Lisa; Merriman, Tim (2017): Certified Interpretive Guide Training Workbook, NAI (https://www.interpnet.com/NAI/docs/CIT/CIGT-Annotated-2017.pdf) – Brochu, Lisa; Merriman, Tim (2002): Personal interpretation: Connecting Your Audience to Heritage Resources; InterpPress: Fort Collins 			

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

6.	Tema 6. Osnovne komunikacijske vještine		
Cilj učenja	Polaznici imaju poboljšane organizacijske i komunikacijske vještine u odnosu prema posjetiteljima.		
Ishodi učenja	Po završetku ove teme polaznici će: - razviti osnovne komunikacijske vještine u interpretaciji i edukaciji.		
R.br.	Sadržaj	Metode poučavanja	Vrijeme trajanja
6.1	Komunikacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže		
	U sklopu ove podteme, bit će obrađeno sljedeće: - uvod u komunikaciju – definicije, model i razine komunikacije; - korištenje komunikacije u upravljanju zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže; - različiti tipovi komunikacije (verbalna i neverbalna komunikacija); - komunikacijski proces; - stilovi komuniciranja; - potrebne kompetencije i vještine interpretatora u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže; - komunikacija u konfliktnim situacijama.	Predavanje/ prezentacija	30'
6.2	Osnovne komunikacijske vještine	Vježba/ grupni i individualni rad	30'
<u>Preporučena literatura:</u>			

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

- Hamú, D., Auchincloss, E., Goldstein, W. (eds.) (2004) *Communicating Protected Areas*, Commission on Education and Communication, IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge, UK. xiv + 312 pp (<https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/2004-057.pdf>)
- Castro, H., Abadia, R., Castro, F., Quesada, S., Lerda, D., Wyss, J. (2003) *Handbook for Communicators and Educators at Conservation International. Building Conservation Awareness to Protect Terrestrial and Marine Biodiversity*. Conservation international.

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

7.	Tema 7. Kako kvalitetno organizirati posjet?		
Cilj učenja	Polaznici imaju poboljšane organizacijske i komunikacijske vještine u odnosu prema posjetiteljima.		
Ishodi učenja	Po završetku ove teme polaznici će: - razviti osnovne organizacijske vještine u interpretaciji i edukaciji.		
R.br.	Sadržaj	Metode poučavanja	Vrijeme trajanja
7.1	Što sve utječe na doživljaj prije, tijekom i nakon posjeta baštinskom lokalitetu?		
	U sklopu ove podteme, bit će obrađeno sljedeće: - praktični aspekti organizacije posjeta; - kako osigurati pozitivan (prvi) dojam posjeta baštinskom lokalitetu; - koji organizacijski aspekti mogu pokvariti doživljaj posjeta; - kako motivirati posjetitelje na ponovni dolazak; - koje su odlike dobrodošlice i gostoprimstva; - posjetitelji s posebnim potrebama.	Rad u grupama/ moderirana diskusija	30'
<i>Preporučena literatura:</i>			
– Gorenak, M. (2017). Svet turističnih vodnika in spremljevalcev: znanstvena monografija. Pearson Education Limited.			
– Priručnik o doživljajima, Hrvatska turistička zajednica (https://www.htz.hr/sites/default/files/2017-01/Prirucnik-o-dozivljajima.pdf)			

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

8.	Tema 8. Edukativni programi		
Cilj učenja	Polaznici su osposobljeni za samostalno kreiranje interpretativnih planova, programa i sadržaja.		
Ishodi učenja	Po završetku ove teme polaznici će: - prepoznati značaj uključivanja školskog kurikulumu u razvoj edukacijskog programa.		
R.br.	Sadržaj	Metode poučavanja	Vrijeme trajanja
8.1	Edukativni programi u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže		
	U sklopu ove podteme, bit će obrađeno sljedeće: - značaj edukacije u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže; - utvrđivanje ciljeva edukativnih programa; - prepoznavanje ciljnih skupina i njihovih potreba; - tipovi edukacije (formalna i neformalna) i njihove međusobne razlike; - planiranje edukativnih programa; - metode provedbe i korištenje kreativnih tehnika; - posebnosti rada s djecom; - načini upravljanja grupama; - rad sa školama; - evaluacija.	Predavanje/ prezentacija	20'
8.2	Osmišljavanje i provedba edukativnih programa u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže		

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

	U sklopu ove podteme, bit će obrađeno sljedeće: - metode osmišljavanja edukativnih programa; - povezivanje sa školskim kurikulumom; - načini izrade edukativnih programa.	Predavanje/ prezentacija	15'
8.3.	Razvoj edukativnih programa - grupni rad na izradi elementa edukativnog programa	Vježba	45'
	Razvoj edukativnih programa - prezentacija rezultata	Prezentacija	10'
<p><u>Preporučena literatura:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Regnier K, Gross M, Zimmerman J H (1994): The interpreter's Guidebook: Techniques for Programs and Presentations. UW_SP Foundation Press, Inc. University of Wisconsin. ISBN 0-932310-17-6. – Wells, M.D., V. Lovejoy, and D. Welch. August 2009. Creating More Meaningful Visitor Experiences: Planning for Interpretation and Education. United States Department of the Interior, Bureau of Reclamation, Policy and Program Services, Denver Federal Center, Denver, Colorado.			

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

9.	Tema 9. Oblikovanje interpretacijske šetnje		
Ciljevi učenja	Polaznici su upoznati s alatima i metodama kao pomoći pri izvođenju interpretacije i edukacije. Polaznici su osposobljeni za samostalno kreiranje interpretativnih planova, programa i sadržaja. Polaznici imaju poboljšane organizacijske i komunikacijske vještine u odnosu prema posjetiteljima.		
Ishodi učenja	Po završetku ove teme polaznici će: - iskusiti interpretacijsko planiranje i provedbu tematske interpretacijske šetnje; - osjećati se sposobnije za razvoj interpretacijskog govora; - biti u mogućnosti isplanirati interpretacijsku šetnju.		
R.br.	Sadržaj	Metode poučavanja	Vrijeme trajanja
9.1	Pregled alata i metoda za organizaciju i provedbu interpretacijske šetnje kao uvod u vježbu		
	U sklopu ove podteme, bit će obrađeno sljedeće: - upoznavanje sa strukturom interpretacijske šetnje i metodologijom njenog oblikovanja; - dodatni pregled alata koji se koriste u interpretacijskoj šetnji.	Predavanje / prezentacija	20'
9.2	Oblikovanje interpretacijske šetnje		
	U sklopu ove podteme, bit će obrađeno sljedeće: - oblikovanje interpretacijske šetnje kroz Obrazac za interpretacijsku šetnju; - odabir nekoliko fenomena na terenu i povezivanje u organiziranu tematsku šetnju; - oblikovanje glavne poruke; - odabir interpretacijske poruke. Rad u grupama uključuje:	Rad u grupama	100'

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

	<p>Odabir fenomena na terenu (broj fenomena jednak je broju sudionika unutar jedne grupe: preporuka 4-5), izrada mentalne mape s glavnom porukom i interpretacijskim porukama za svaki fenomen, razrada interpretacijskog govora za svaki fenomen (radni list) i priprema za demonstraciju</p>		
	<p>Demonstracija interpretacijske šetnje na terenu. Evaluacija interpretacijske šetnje.</p> <p>Terenski rad uključuje: Provedba interpretacijske šetnje / svaki sudionik demonstrira interpretacijski govor za odabrani fenomen. Ispunjavanje radnog lista za evaluaciju interpretacijske šetnje (individualni rad – ostali sudionici)</p>	<p>Vježba – terenski rad</p>	<p>60'</p>
<p><u>Preporučena literatura:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tilden, Freeman (1977): <i>Interpreting Our Heritage</i>. University of North Carolina Press. – Ham, Ludwig, Thorsten (2015): <i>The Interpretive Guide: Sharing Heritage with People</i>, Bildugswerk interpretation (https://www.interpret-europe.net/fileadmin/Documents/projects/HeriQ/the_interpretive_guide_2015_en.pdf) – Brochu, Lisa; Merriman, Tim (2017): <i>Certified Interpretive Guide Training Workbook</i>, NAI (https://www.interpnet.com/NAI/docs/CIT/CIGT-Annotated-2017.pdf) – Brochu, Lisa; Merriman, Tim (2002): <i>Personal interpretation: Connecting Your Audience to Heritage Resources</i>; InterpPress: Fort Collins – IRTA d.o.o., Istarska razvojna turistička agencija, (2019): <i>Pazinske priče za vodiče, edukativni priručnik za turističke vodiče</i>; Grad Pazin (https://www.central-istria.com/images/upload/Pazinske%20priče%20za%20vodiče.pdf) – Ireland's Ancient East, A toolkit for storytelling interpretation – How to help visitors experience your story, Failte Ireland (https://www.failteireland.ie/FailteIreland/media/WebsiteStructure/Documents/Irelands%20Ancient%20East/Storytelling-Interpretation-How-to-Help-Visitors-Experience-Your-Story.pdf) – Sam (1993): <i>Environmental Interpretation: A Practical Guide for People with Big Ideas and Small Budgets</i>. Golden: North American Press. 			

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

10.	Tema 10. Indirektna interpretacija		
Ciljevi učenja	Polaznici su upoznati s alatima i metodama kao pomoći pri izvođenju interpretacije i edukacije. Polaznici su osposobljeni za samostalno kreiranje interpretativnih planova, programa i sadržaja. Polaznici razumiju značenja i uloge interpretacije i edukacije u upravljanju zaštićenim područjima.		
Ishodi učenja	Po završetku ove teme polaznici će: – usvojiti temeljne pojmove koji se koriste u interpretacijskom procesu; – znati razlikovati činjenice od značenja, biti sposoban definirati interpretativne teme i interpretativne čvorove; – znati primjeniti različite alate i metode za interpretaciju i edukaciju ovisno o ciljnim skupinama; – biti sposobni osmisliti interpretativne sadržaje i odabrati odgovarajuće medije; – biti sposobni razlikovati ciljne skupine i interpretativne sadržaje prilagoditi njihovim posebnostima.		
R.br.	Sadržaj	Metode poučavanja	Vrijeme trajanja
10.1	Indirektna interpretacija		
	U sklopu ove podteme, bit će obrađeno sljedeće: - pregled medija, alata, metoda; - interpretacijsko pisanje (preporuke, korištenje „stepenica“ i dr.); - najčešće greške (neprovjerene činjenice, netočna interpretacija stručnih tekstova); - prikupljanje podataka i provjera; - interpretativni sadržaj i dizajn; - glavni elementi i hijerarhija sadržaja interpretacijske ploče; - primjeri iz prakse.	Predavanje/ prezentacija/ moderirana diskusija	60'
10.2	Oblikovanje interpretativne ploče - vježba	Vježba (rad u grupama)	100'
	Oblikovanje interpretativne ploče - prezentacija rezultata i evaluacija	Prezentacija/ moderirana diskusija	20'

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

Preporučena literatura:

- Ham, Sam (1993): *Environmental Interpretation: A Practical Guide for People with Big Ideas and Small Budgets*. Golden: North American Press.
- Colquhoun, Fiona (2005): *Interpretation Handbook and Standard, Distilling the essence*. Department of Conservation, Te Papa Atawhai, Wellington.
- Veverka, John: *Planning truly "Interpretive" Panels*
- Tilden, Freeman (1977): *Interpreting Our Heritage*. University of North Carolina Press.
- Brochu, Lisa (2003): *Interpretive Planning*. InterpPress: Fort Collins
- Draženović, Mirna; Smrekar, Aleš (2020): *Priručnik za interpretaciju baštine*, ZRC SAZU, Geografski inštitut Antona Melika (<https://omp.zrc-sazu.si/zalozba/catalog/download/1892/7855/1006-1?inline=1>)
- Leftridge, Alan (2006): *Interpretive Writing*; NAI
- Heintzman, James (2004): *Making the Right Connections: A Guide for Nature Writers*. University of Wisconsin-Stevens Point

Kurikulum trening modula: Interpretacija i edukacija u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

11.	Tema 11. Sinteza treninga i stavljanje u okvire interpretacijskog plana		
Ciljevi učenja	Polaznici su u stanju osigurati održivost interpretativnih programa.		
Ishodi učenja	Po završetku ove teme polaznici će: – znati organizirati i učinkovito provesti program.		
R.br.	Sadržaj	Metode poučavanja	Vrijeme trajanja
11.1	Planiranje interpretacije		
	U sklopu ove podteme, bit će obrađeno sljedeće: - svrha Plana interpretacije; - ključna pitanja koja pomažu u planiranju; - vrste interpretativnih planova; - inventarizacija i valorizacija područja za potrebe interpretacije; - evaluacija interpretacije.	Predavanje/ prezentacija	30'
11.2.	Kako saznati više o interpretaciji i edukaciji?		
	U sklopu ove podteme, bit će obrađeno sljedeće: - međunarodne i domaće udruge i organizacije, literatura i drugi izvori informacija	Predavanje/ prezentacija	10'
<i>Preporučena literatura:</i>			
– Veverka J. (2011): Interpretive Master Planning, Volume 1 & 2, MuseumsEtc			
– Ham S H (1992) Environmental interpretation: A Practical Guide for People with Big Ideas and Small Budgets. North American Press. Colorado. ISBN 1-55591-902-2.			

POJMOVNIK

Pojam	Značenje
Alat	Sredstvo koje interpretator koristi u procesu interpretacije baštine (npr. postav, pribor, interpretacijska poruka).
Medij interpretacije	Bilo koji oblik indirektne (posredne, ne-osobne) interpretacije baštine, (npr. interpretacijska ploča, izložak, audio-vodič...).
Metoda / metodologija	Struktura interpretacijskog procesa (npr. tijek pripreme interpretacijskog govora ili šetnje).
Program	Bilo koji oblik direktne (neposredne, osobne) interpretacije baštine, npr. šetnja, govor, pripovijedanje.
Interpretacijski sadržaj	Tekstualni i vizualni sadržaj korišten u različitim medijima interpretacije.
Interpretacijski plan	Dokument koji donosi (1) vrijednosti i značaj baštinskog fenomena / lokaliteta, (2) dionike i ciljne skupine, (3) tematske cjeline i glavne poruke i (4) medije i programe interpretacije.
Krovni interpretacijski plan	Dokument koji objedinjuje sustavno planiranje interpretacije na čitavom području baštinskog lokaliteta.
Dostupnost baštine	Aktivnosti koje baštinu čine pristupačnom ljudima u odnosu na njihove fizičke, intelektualne i financijske sposobnosti.
Baštinska vrijednost	Posebnosti i jedinstvenosti baštine kojima ljudi pripisuju različit značaj, ovisno o životnom iskustvu, prethodnom znanju i kulturnom identitetu.
Direktna interpretacija	Odnosi se na interpretaciju 'licem u lice', naziva se još i osobna ili neposredna interpretacija.
Indirektna interpretacija	Odnosi se na interpretaciju putem medija poput digitalnih, tiskanih i mehaničkih.
Ostalo	<i>Ključni pojmovi interpretacijskog vođenja objašnjeni su na zadnjoj stranici priručnika „Interpretacijski vodič – Kako približiti baštinu ljudima (Ludwig, T. 2015: Interpretacijski vodič – Kako približiti baštinu ljudima; https://www.interpret-europe.net/fileadmin/Documents/projects/HeriQ/the_interpretive_guide_2015_en.pdf)</i>